

HVEM DER?

Stillheten om vinteren, når snøen legger seg over alt. Lag på lag. Alle ting i bevegelse blir tydelige. Snøen demper lydene. Kråkenes kra kra! (eller rrrrrrr!) forsvinner inn i teppet av snø.

Det ligner tilstanden jeg må være i for å kunne skape. Da må jeg kunne se det som beveger seg og grave i lag på lag for å hente fram det som skal få skinne for seg selv.

Sommeren er brusert, forvirringen, varmen. Sommeren er vann som renner, baller i luften, oppløsning av alt det vante. I vinteren kan jeg hvile og arbeide. Om sommeren må jeg samle, sanke, lytte, løpe, bade, synge, tralle, gråte. Alt er lyd, alt er rytme. En blomst blomstrer og gjentar et eldgammelt rose-mønster. Bølgene i sjøen. Vannet i karet, hendene som gnir et stykke tøy. Men om vinteren blir sommeren tydelig. Frø og bær sorteres på skrivebordet. Rips hentes ut fra fryseren.

Vinteren er mørke. I mørket blir alle lyder tydelige. Øret innstiller seg på å spille en større rolle.

Hvem der?

Jeg har et tilbakevendende mareritt, som kommer i dét jeg er på vei inn i søvnen. Jeg drømmer at det kommer en skikkelse mot meg der jeg ligger. Mørket omslutter meg. Jeg får ikke puste. Jeg våkner brått og ørene er i hjelpenn. Alle lyder oppleves truende. Når jeg hører dyna gli over kroppen eller et vindkast mot veggen, utløser det frykt som grenser til panikk. Jeg blir med ett svært oppmerksom på at lyd er en konsekvens av at noe har kommet

i bevegelse. Men hva er det som beveger seg? Og beveger det seg mot meg? Etter en slik drøm må jeg sove med lyset på.

En gang jeg hadde denne drømmen, var det mitt eget rop som vekket meg. Det var umulig å stoppe ropet, selv om jeg våknet. Jeg opplevde det som en fysisk gjenstand. Det sto som en stang ut av munnen. Det var som presset inn i kroppen. Jeg husker at ropet var fylt med farger. Som om ropet kunne sees og berøres.

Når jeg skriver, er det som foregår et spill mellom øyet-hånden-arket/skjermer. Bokstavens forbindelser er visuelle. Det skrevne ordet er for meg noe som ligger langt unna det talte ordet. Men ordene jeg arbeider med visuelt kommer ofte til lenge før selve skriveakten. De kommer når jeg skal sove, i den nakne, vintermørke tilstanden mellom drøm og våkenhet. Da dukker ordene opp, som stemmer i hodet. Ordene kan flyte fritt. De dukker ofte opp som klanglige små skulpturer. I våken tilstand kan jeg gå videre med skulpturene og omsette dem i skrift. Den lydige delen av språket er frihet, intuisjon og språkets iboende klanglige forbindelser. Blikket er den vurderende, våkne, fornuftige instansen.

På senvinteren brytes stillheten. Da kommer trekkfuglenes stemmer tilbake. Skjøre, spisse, myke lyder utenfor vinduet. Øret åpner seg mot våren. Jeg våkner tidlig om morgenen av sangen til en enslig fugl. Jeg prøver å lytte meg fram til et mønster i lydene, men fuglen improviserer fram noe nytt hver gang. På slutten av hver strofe kommer en halsbrekkende oppvisning av halvtoner.

Hva var landskapet uten fuglene? Et stille landskap, et dødt landskap. Fuglene akkompagnerer menneskenes liv, tross at de ikke synger for oss. De synger for å bli hørt av sine egne. Sangen er et lokkespill og en kamp.

Men mening alene finnes ikke. Verden lyder.

Marte Huke, f. 1974 i Lørenskog, bor og arbeider i Trondheim.

Har gitt ut diktsamlingene *Delta*, 2002 og *Se sol*, 2004, begge på forlaget Tiden.

OM BIDRAGET

Marte Huke har jobbet med lyd og tekst i ulike sammenhenger, bl.a. har begge hennes diktsamlinger blitt til musikalske verk. Hun har skrevet libretto til operaen *Larus* av Thora Marteinsdottir, tekst til barnkonserten *Vera Villspiker* for Møremusikerne og Marte Aas' lydbaserte nettkunstverk *Hva sier trærne*, på NRKs nettsted for eksperimentell lyd, nrk/ulyd. Har også skrevet et intervju med lydkunstneren og poeten Bengt Emil Johnson i tidsskriftet *Ratatask* 1-2. "Derfor syntes jeg det var fint å si noe om hva lyd betyr for meg."